

מערך פעילויות בנושא הבחירות לכנסת ה-21

מערך הדרכה בנושא בחירות – רקע למדריך

בקרב מאוד יתקיימו הבחירות לכנסת ה-21. לפניכם מערך פעילויות, אותן ניתן להעביר במסגרות שונות אשר נותנות שירות לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. מטרת העל של מערך הדרכה זה היא להגביר את מודעותם של האנשים לזכותם להשתתף בבחירות לכנסת, ולעודד אותם לממש אותה. מערך זה מכיל רצף של פעילויות, שמטרתן לחבר את האנשים לנושא, כל אחד על פי היכולות ואופי הלמידה המותאם לו.

נושא הבחירות לכנסת מהווה אתגר עבורנו, כמי שתומכים באנשים עם מוגבלות שכלית, מכמה סיבות:

1. נושא הבחירות לכנסת ישראל מקבץ בתוכו היקף רחב של מידע מורכב, שאותו יש לפשט ולהנגיש עבור האנשים. חלק מהאנשים יותר אורייניים ומעורבים בשיח הציבורי בנושא, אך יש גם כאלה שמודרים ממנו לחלוטין.
2. אנשים רבים עם מש"ה כלל לא מודעים לכך שיש להם זכות להצביע ולהשתתף בבחירות לכנסת.
3. בחירה עצמאית וקבלת החלטות לגבי החיים שלנו היא מיומנות שהאדם לומד דרך התנסויות שונות בחייו. כמו כל מיומנות אחרת, ככל שהאדם מתרגל ביצוע בחירות שונות באופן עצמאי בחיי היום-יום שלו, כך היכולת שלו לקבל החלטה מושכלת ועצמאית משתפרת.

לגבי אנשים עם מוגבלות שכלית נקודה זו היא חשובה במיוחד:

- ראשית, מכיוון שיש ביניהם כאלה שלא נחשפו מספיק להתנסויות שאפשרו להם לתרגל ולהתנסות במימוש רצונם העצמאי.
- שנית, מכיוון שעבורם כל תהליך של למידה ורכישה של מיומנות חדשה דורש התאמות, חזרות והנגשה לצורכיהם וליכולותיהם הקוגניטיביות.

על מנת שאדם יוכל לממש את זכותו הדמוקרטית לקחת חלק פעיל ומשמעותי בבחירות לכנסת, עליו:

1. לדעת לקבל החלטות באופן עצמאי – להבין את משמעות המילה "בחירה", ולקשר בינה לבין הבחירות לכנסת.
2. להיות מודע לכך שיש לו זכות להצביע בבחירות כמו לכל אחד אחר – לשם כך יש לבסס גם את המודעות שלו לזכותו להביע את רצונותיו באופן כללי, ולהקנות לו כלים לעמוד על שלו.
3. להבין את המשמעות של הליך הבחירות ואיך הוא מתבצע – לשם כך דרושה הבנה בסיסית יותר של האופן שבו מתקבלות החלטות בקבוצה, על פי עקרון הכרעת הרוב.
4. להבין מושגים בסיסיים כמו כנסת וממשלה, ולהבין את האופן שבו הם משפיעים על חיי היום-יום שלו.
5. להכיר את העמדות של המפלגות השונות.

על פי המטרות הנ"ל, הוגדרו היעדים הבאים למערך פעילויות זה:

- הרחבת טווח ההתנסויות של האנשים בביצוע בחירה עצמאית.
- עידוד האנשים לממש את רצונם באופן פעיל, ופיתוח אסרטיביות ועצמאות.
- הקניית מיומנויות של קבלת החלטות על פי מערך של שיקולים ולפי שלבים.
- פישוט והנגשה של מושגים מופשטים, תוך שימוש באסטרטגיות למידה חווייתיות (עקרון הכרעת הרוב, הכנסת, מפלגות וכו').

סדר הפעילויות במערך

1. מה אני בוחר? – בחירות אישיות בחיי היום-יום.
2. אני בוחר בעצמי – עצמאות ואסרטיביות בקבלת ההחלטות.
3. הרוב קובע – איך מבצעים בחירה בקבוצה?
4. הכנסת והממשלה.
5. המפלגות השונות – איך יודעים במי לבחור?
6. תהליך ההצבעה – סימולציית בחירות.

דגשים למדריך

- אנא קרא/י בעיון את ההוראות, והשתדל/י לעקוב אחריהן, תוך כדי התאמה של הפעילות לצרכים העולים מהקבוצה.
- בהחלט ייתכן שנצטרך לחזור על אותה פעילות יותר מפעם אחת במהלך הדרך.
- חשוב מאוד להיות קשובים למשתתפים ולתווך להם את הקשיים.
- על מנת שהמשתתפים יבינו את משמעות המילה בחירה, והקשר שלה לבחירות לכנסת, חשוב מאוד לחזור עליה בהקשרים שונים. חשוב להקפיד להשתמש במילה "לבחור" כמה שיותר (ופחות במילים כמו להחליט, לקבוע וכו').